

Tweede Hoofdstuk

Beschouwing der voorzeggingen omtrent het nog toekomstige, welke den inhoud uitmaken der profetische liederen des Ouden Testaments

-----

De profetische liederen des Ouden Testaments, welke ik hier bedoel, in onderscheiding van die, welke in de geschiedboeken hier en daar voorkomen (als: het lied van Hanna, de zegen van Jakob, de voorzegging van Bileam, enz.), en waarvan wij, zooveel zij ons doel betreffen, reeds het noodige gezegd hebben, gelijk ook van die, welke in de eigenlijk profetische Schriften zijn ingevoegd, en daar door ons zullen overwogen worden, die liederen, zeg ik, welke ik hier bedoel, zijn allen in den bundel der Psalmen begrepen.

Ik bepaal mij hier niet bij zulke Psalmen, welke in den eigenlijken zin op David zelve of andere personen of zaken van dien tijd zien, en alleen in eenen voorbeeldenden zin op den Messias en de omstandigheden van Zijn rijk kunnen worden toegepast; ook ga ik met stilzwijgen alle zulke Psalmen voorbij, welke wel regtstreeks op den Messias zien, doch geene betrekking hebben op hetgeen ook nu nog toekomstig is: hier komen dus alleen zulke Psalmen in aanmerking, waarin vooreerst het een of ander voorkomt, dat op hetgeen nu nog toekomstig is, betrekking heeft, en waarin ten tweede van hetzelfde niet in eenen voorbeeldenden, maar in eenen eigenlijken zin gesproken wordt.

Niet alleen zijn er geheele Psalmen, bij welke wij hier bijzonder onze aandacht te bepalen hebben, maar ook in andere komen afzonderlijke gezegden voor, die wij niet geheel onopgemerkt kunnen laten, dewijl zij ook eenig uitzigt in de toekomst bevatten. Evenwel lang behoeven wij daarbij niet stil te staan; het zal genoeg zijn de voornaamsten dezer gezegden; en het uitzigt in de toekomst, dat zij bevatten, kortelijk op te geven.

Zoo vinden wij onder anderen duidelijk de verwachting van een aanstaand eeuwigdurend koninkrijk van God, gepaard met eene regtvaardige regering over de volken en een algemeen gerigt over de inwoners der wereld, Ps. IX: 8—11, en CXLVI: 10. Van dit algemeen wereldgerigt en de daarbij gepaard gaande strafgerigten over de goddeloozen, wordt ook gesproken Ps. VII: 9; XI: 6; LXII: 13b en LXXXII: 8; gelijk ook nog in het bijzonder van Gods aanstaand eeuwigdurend koninkrijk, en de daarbij plaats zullende hebben algemeene bekeering der volken, wordt melding gemaakt Ps. XXII: 28—32. Op die algemeene bekeering wordt ook gedoeld Ps. LXV: 3 en 6; LXXXVI: 9; CXXXVIII: 4, 5 en CXLV: 21b, gelijk ook de dichter van Ps. LXVI, in dat vooruitzigt reeds de volken algemeen tot lof des Heeren opwekt, aldaar vs. 1, 4 en 8. In andere Psalmen vinden wij gewaagd van het heil en de zegepraal der vromen en de verdelging der goddeloozen, welke dan zal plaats hebben, terwijl aan de eersten de erfelijke bezitting der aarde en een gelukzalige toestand op dezelve

wordt toegezegd, zoo als Ps. XXV: 13; XXXVII: 9—11, 22, 29 en 34; XLIX: 15 en LVIII: 10—12; zoo als ook in de bovenaangehaalde versen van Ps. XXII, van het heil der vromen ten dien tijde wordt gesproken. Nog meer bijzonder wordt dit vooruitzigt, wanneer ook tevens daarmede een uitzigt op de verlossing en verheffing van Israël, als Gods bijzonder volk, wordt verbonden, gelijk geschiedt Ps. LXIX: 35—37. Dit laatste uitzigt op Israëls volkomene verlossing en verheffing komt ook nog alleen voor Ps. XIV: 7 en CXXX: 8. Allerbijzonderst zijn zulke gezegden, waarin Jeruzalem en de berg Sion als Gods eeuwigdurende woning wordt voorgesteld, als Ps. CXXV: 1 en CXXXII: 13 —18, in welke laatste plaats ook tevens de aan David gedane belofte van de eeuwige voortdoring van zijn geslacht en koningrijk voorkomt, op welke belofte ook gezien wordt Ps. XVIII: 51 en LXI: 8. Eindelijk vinden wij ook nog een uitzigt op eene aanstaande opstanding, Ps. LXXI: 20.

Uit alle die bijzondere uitzigten, in deze gezegden voorkomende, verkrijgen wij dit algemeene denkbeeld wegens de nog aanstaande toekomst: er is een gelukkige tijd te verwachten, waarin God bijzonder en zichtbaar op aarde zal regeren en den volken regt doen: dan zal Hij de goddeloozen oordeelen en verdelen door vreeselijke strafgerigten en de vromen over hunne verdrukkers doen zegepralen, en een bestendig en ongestoord geluk op het aardrijk, dat zij alleen bezitten zullen, doen genieten: dan zullen zelfs de volken, die God niet kenden, tot Hem komen, en de gansche aarde zal Hem aanbidden: dan zal Zijn volk Israël, van alle onheilen en vijanden vrijgemaakt, in het voor hetzelfde afgezonderd Canaän, gelukkig en vreedzaam wonen: dan zal Jeruzalem en Sion de plaats zijn van Gods woning, waar tevens het geslacht van David in eeuwigheid regeren zal: ja, er is eene opstanding althans der vromen te verwachten, waardoor ook zij, die reeds lang gestorven waren, in dezen gelukkigen toestand zullen kunnen deelen, en dáár de vergoeding vinden voor de hier uitgestane rampen en geledene smarten. Doch alle deze uitzigten zullen wij in die liederen, die geheel het nog toekomstige betreffen, gelijk ook in de eigenlijk profetische schriften, nader vinden voorgesteld en verder uitgebreid.

Wat dan nu die Psalmen betreft, welke geheel tot ons doel betrekking hebben, wij kunnen dezelve nog in tweeërlei soort onderscheiden: de eerste soort bevat zulke liederen, waarin het toekomstige bepaald wordt afgeschilderd; de tweede soort zulke, waarin alleen zekere omstandigheid, welke nog in de toekomst moet plaats hebben, wordt voorondersteld, en die dus voorloopig reeds geschikt zijn, om ten dien tijde door des Heeren volk, tot hun' troost of ook tot verheerlijking van God, gebruikt te worden.

Uit beide deze soorten van liederen leeren wij het toekomstige kennen; uit de eerste soort onmiddellijk uit de afteekening van de toekomst, daarin gegeven; uit de laatste soort middellijk, bij wijze van gevolgtrekking van den inhoud derzelve tot die nog toekomstige omstandigheid, voor welke zij voorloopig zijn ingerigt.

Deze onderscheiding dient alleen, om geregelder in onze beschouwing te kunnen voortgaan, zonder dat ik daarmede zeggen wil, dat alle de bedoelde liederen, slechts tot één van beide deze soorten zouden kunnen gebragt worden; want sommige liederen zijn op die wijze ingerigt, dat ze tot beide die soorten kunnen gebragt worden, terwijl aan den eenen kant het toekomstige daarin bepaald wordt

afgeschilderd, en echter aan den anderen kant, dit op zulk eene wijze geschiedt, dat zij, die in die liederen sprekende voorkomen, als in het midden der toekomstige gebeurtenissen verplaatst zijn, waardoor ze zeer geschikt zijn, om ook ten dien tijde gebruikt te worden: bij sommige liederen heeft dit zoodanig plaats, dat ik in twijfel stond, onder welke soort ik ze zou rangschikken.

Onder de eerste soort bekleeden de voornaamste plaats die liederen, waarin de Messias en Zijn toekomstig rijk wordt afgebeeld, en wel allereerst Ps. LXXLI. *Voor SALOMO. O God geef den Koning*, enz.

Volgens onze Nederduitsche vertaling zou het opschrift van dezen Psalm: voor SALOMO, den naam des Dichters niet vermelden, en alleen aanduiden, dat dezelve tot dienst van Salomo gemaakt zou zijn, of ook zelfs wel op Salomo zien; doch, daar het even goed kan vertaald worden van Salomo, en het woordje, hier voor overgezet, ook in meest alle de opschriften der overige Psalmen, waarin het voorkomt, van is vertaald, en gebezigd wordt om den Maker van den Psalm aan te duiden, zoo verkies ik ook deze vertaling hier, welke ook met redenen uit den inhoud ontleend, nader kan gebillijkt worden, gelijk onze Overzetters zelve het Psalm CXXVII: 1, van Salomo vertaald hebben, en ik voeg mij bij die Uitleggers, die Salomo voor den Dichter van dezen Psalm houden, en van oordeel zijn, dat Salomo in denzelven met beelden, uit zijne eigene voorspoedige en luisterrijke regering over Israël ontleend, de aanstaande regering van den Messias op aarde afschildert. Ik wil kortelijk den inhoud des lieds doorloopen.

Salomo vangt zijn lied aan met eene bede, dat God haast de regering aan den Koning (den Messias), den Zoon des konings (als zijnde uit het geslacht van koning David te verwachten), mogt in handen geven, vs. 1, en hij begint daarop aanstonds af te schilderen, wat dan zou te verwachten zijn. Eerst beschrijft hij de regtvaardigheid, met welke de Messias regeren zou en de ellendigen van hunne verdrukkers verlossen en de laatsten verbrijzelen, alsmede den grooten vrede en het overvloedig geluk, hetwelk hieruit alom zou ontspruiten, vs. 2—4; voorts den bloei, welchen de Godsdienst en hartelijke eerbiediging van God, door den invloed van Zijne regering, algemeen en duurzaam zou verkrijgen, vs. 5; de aangename verkwikking, welke het menschedom, na zoo vele uitgestane jammeren zou genieten en den voorspoed, welke den regtvaardigen zou ten deel vallen, vs. 6, 7. Verder maalt hij af de verre uitgestrektheid van Zijn rijk, tot aan de uiterste grenzen der wereld, zoodat Zijne regering zich zelfs over de allerwoestste volken, over alle koningen en de onder hen staande natiën zou uitstrekken, en deze allen Hem gehoorzamen en vereeren zouden, vs. 8—11. Hij geeft de reden daarvan op, hoe zij daartoe zouden uitgelokt worden, door Zijn weldadig en regtvaardig rijksbestuur, vooral geschikt tot hulp en redding van den ellendige, hetwelk hij nader afschildert vs. 12—14. Voorts schetst hij de algemeene liefde af, welke Hij uit dien hoofde van alle Zijne onderdanen zou genieten, en het geluk en den overvloed, dat deze allen onder Zijne regering zouden smaken, vs. 15—17; waarop dan het lied met eene lofzegging des Heeren, en een' biddenden wensch om de verhaasting van dit alles, opdat haast de aarde met Zijne heerlijkheid mogt vervuld worden, wordt besloten, vs. 18, 19.

Deze korte schets van den inhoud van dit lied zal genoeg zijn, om ons hetzelfde volkomen te doen verstaan, en daaruit met betrekking tot onze verwachting in de nog aanstaande toekomst, het volgend besluit te doen opmaken: dat de Messias eenmaal hier als Koning op aarde zal regeren, alle koningen en volken, door Zijn regtvaardig en weldadig rijksbestuur, vrijwillig aan Zich zal onderwerpen, de ware Godsvereering algemeen doen bloeijen, en eenen staat van vrede, voorspoed en regtvaardigheid algemeen zal vestigen.

Het tweede lied, dat hier in aanmerking komt, is Ps. XLV. *Eene onderwijzing, een lied der liefde*, enz. Dit lied is, zoo als het opschrift zegt en de gansche inhoud uitwijst, een lied der liefde, van sommigen gehouden voor een bruiloftslied op het huwelijk van koning Salomo; doch dat de persoon, die hier als Bruidegom wordt voorgesteld, grooter is dan Salomo, en niemand anders is dan de Messias, die meermalen in zulk eene betrekking wordt voorgesteld, Joh. III: 29; Matth. IX: 15, is, dunkt mij uit den geheelen inhoud van het lied, en hetgeen van en tot Hem daarin gezegd wordt, bijzonder ook uit de namen, die Hem vs. 7 en 8 gegeven worden, allerklaarst.

Maar wie wordt dan hier door de bruid verstaan, die als eene koningin aan de regterhand staat van den koninklijken Bruidegom en als eene koningsdochter wordt afgebeeld, vs. 10 en 14? Men verstaat hierdoor gewoonlijk de geheele gemeente van den Messias, welker vereeniging en gemeenschap met den Messias, meermalen bij een huwelijk wordt vergeleken, (zie Efez. V: 23 en vervolg.) Doch ik geef daartegen in bedenking, of dan die dochters van koningen, welke als des Messias kostelijke staatsdochters worden voorgesteld, of, zoo als anderen het vertalen, des Messias vreugd vergrooten zullen, vs. 10, alsmede die jonge dochteren, die achter haar zijn, hare mede gezellinnen, die mede tot den Koning gebragt worden, vers. 15, of deze ook niet tot de gemeente behooren; ook of die zonen, welke tot vorsten zouden gezet worden over de gansche aarde, vers. 17, ook niet het groot ligchaam der gemeente mede helpen uitmaken? Daar nu echter deze allen van de koningin, de bruid zelve, worden onderscheiden, zoo is, naar mij voorkomt, hieruit klaar, dat door de bruid, de koningin, die aan de regterhand des Konings staat, niet het geheele ligchaam der gemeente, maar slechts een deel, en wel een zeer uitgelezen deel der gemeente verstaan kan worden: en dus zullen wij, dunkt mij, hier best denken aan eene uitgelezene menigte van diegenen, die tot eenen bijzonderen trap van geloof en heiligheid gevorderd zijn, en alzoo in eene bijzondere gemeenschap met den Messias staan.

Dit verkrijgt nadere opheldering uit hetgeen wij uit de Openbaring van Johannes gezien hebben, namelijk, dat tegen den tijd van des Messias laatste toekomst, eene uitgelezen menigte van geloovigen, in den schoot der gemeente toebereid, uit dezelve zal voortkomen en daarvan afgezonderd, in eene bijzondere vereeniging met den Messias zal gesteld worden, en zoo ook in den aanstaanden staat van heerlijkheid en zaligheid, bij de toekomst van den Messias een bijzonder aandeel ontvangen (¹). Diezelfde uitgelezene menigte, dunkt mij, wordt ook hier reeds in den vijfenveertigsten Psalm bedoeld, hare bijzondere vereeniging en gemeenschap

---

¹ Zie mijne *Proeve over de Openbaring*, bladz. 69—73, 85, 88 en volg. 178, 179 en 182; alsmede mijn geschrift: *De eigenlijke zin der profetische gezigten in de Openbaring van Johannes nader opgehelderd en verdedigd*. Te Amsterdam, bij Saakes (1836) bladz. 122—124, 132, 133, 165, 166.

met den Messias, alsmede haren bijzonder heerlijken toestand afgeschilderd. Dit verkrijgt zoo veel te meerder bevestiging, wanneer wij opmerken, dat ook Openb. XIX: 7 — 9, van de bruiloft des Lams gesproken wordt, alwaar ook waarschijnlijk wordt gezien op die volmaakte verheerlijking van dat uitgelezen deel Zijner gemeente, welke dadelijk na de verdelging der vijanden, bij de oprigting van het duizendjarig rijk, zal plaats hebben. Hier vinden wij dan reeds het lied, op die bruiloft des Lams en de verheerlijking van het uitgelezenste deel Zijner gemeente toepasselijk. Laat ons den inhoud daarvan kortelijk schetsen.

Nadat de dichter vooraf in geestverrukking zijn voornemen, om den Koning, den Messias, te bezingen, had uitgedruikt, vs. 2, zoo maalt hij eerst de schoonheid en den luister van den Bruidegom, den Messias, af, in eene aanspraak tot Hemzelve gerigt, waarin hij eerst in het gemeen Zijne schoonheid en beminnelijkheid roemt, vs. 3; voorst Zijne krachtvolle en heerlijke majesteit en Zijn overwinnend vermogen, tot vestiging van Zijn rijk en onderwerping Zijner vijanden, afschetst, vs. 4—6; vervolgens het eeuwigdurende, regtvaardige van Zijne regering en Zijn verheven geestvermogen boven andere koningen vermeldt, vs. 7, 8, en eindelijk Zijne geheele liefelijkheid afmaakt, vs. 9. Hierop drukt hij den invloed uit, welchen deze schoonheid en beminnelijke liefelijkheid maakt op het hart dergenen, die dezelve leerden inzien, een' indruk, zoo sterk, dat zelfs dochters van koningen onder Zijn gevolg waren, en zich van Hem lieten medevoeren, vs. 10a. Dit geeft den dichter eenen bekwaren overgang, om ook van de bruid te spreken, die uitgelezene menigte der Zijnen, die bijzonder in Zijne teederste liefde deelde. Hij drukt in het gemeen haren verheven' staat en den luister uit, tot welke zij door haren koninklijken Bruidegom verheven was, daar hij ze afbeeldt als eene koningin, staande aan de rechterhand des Konings, uitgedoscht in het fijnste goud van Ophir, vs. 10b, en hij rigt daarop Zijne aanspraak tot haar, waarin hij haar opwekt, om nu haar hart van alles af te trekken, dat haar lief was, en zich geheel aan den Koning over te geven en te onderwerpen, roemende vervolgens de volmaakte liefde des Konings, waarin zij zou deelen, de eer en het aanzien, waarin zij algemeen zou staan, zoodat zelfs anderen, rijken en aanzienlijken haar om hare gunst en voorspraak bij den Koning zouden smeeken, vs. 11—13. Daarop roemt hij ook hare uit- en inwendige schoonheid, vs. 14, en schildert dan hare toebrenging en die van hare medegezellinnen, dat is te zeggen, der overige geloovigen en leden der gemeente van den Messias, tot Hem af, om het genot van Zijne liefde te ontvangen, terwijl daarin ook die medegezellinnen in hare mate zullen deelen, vs. 15, 16, en dan volgt de vrucht van die gemeenschap, de voortbrenging van zonen, welke tot vorsten over de aarde zullen gesteld worden, vs. 17, met welk laatste wordt te kennen gegeven, hoe dat uitgelezene deel der gemeente van den Messias, dat tot Zijne bijzondere gemeenschap zou worden toegelaten, daardoor een middel zou zijn in Zijne hand, om ook Zijnen Geest in eene ruime mate in anderen op te wekken en uit te storten, en deze daardoor wederom op hunne beurt tot edele en geestvolle menschen te vormen, van welke de Messias in de regering van Zijn koninkrijk, dat Hij op aarde zal oprigten, bijzonder wil gebruik maken, en welke Hij tot koningen en vorsten over de aarde stellen zal. Hierop wordt het geheele lied met eene lofzegging van den Messias besloten, vs. 18.

Zie hier den inhoud van dit lied der liefde, en zoo vinden wij dan door vergelijking van hetzelfde nader bevestigd, hetgeen wij in de Openbaring omtrent de afzondering en verheerlijking van zulk een bijzonder uitgelezen deel der gemeente, gezien hebben.

Verder komt hier in aanmerking Ps. CX. *Een Psalm DAVIDs. De Heere heeft tot mijnen Heer gesproken, enz.*

Deze Psalm begint met eene belofte aan den Messias door Jehova, dat Hij Hem op Zijnen troon aan Zijne regterhand verheffen zou, totdat Hij alle Zijne vijanden aan Hem zou hebben onderworpen, vs. 1. Verder wordt daarin voorzeggd, dat Hij eens uit Sion over Zijne vijanden heerschen zoude, vs. 2; vervolgens wordt de gewilligheid en frissche kracht Zijns volks, waarmede het zich tot bestrijding van des Messias vijanden zou laten gebruiken, afgebeeld vs. 3; en, nadat vs. 4 was melding gemaakt van des Messias eeuwigdurende Priesterlijke waardigheid, zoo wordt het vorig onderwerp voortgezet en de zegepraal van den Messias en de volkomene verdelging Zijner vijanden door Hem voorgesteld, vs. 5—7.

In dezen Psalm is dus het volgende met betrekking tot het nog toekomende merkwaardig: vooreerst zien wij uit den zelven, dat er eens een tijd is te verwachten, wanneer des Messias vijanden, koningen en volken, met kracht van wapenen Hem en Zijn volk bestrijden zullen; maar dat ook daarentegen des Messias getrouwe onderdanen, onder Zijn bevel en geleide, wederkeerig deze vijanden op dezelfde wijze bestrijden zullen, van welken strijd de uitkomst zijn zal, dat de Messias de volkomene overwinning behalen en Zijne vijanden ten volle verdelgen of onderwerpen zal; ten tweede zien wij er uit, dat Hij dan de aarde met Zijne zichtbare tegenwoordigheid vereeren en op Sion Zijnen rijkstroon vestigen en van daar Zijne overwonnene en onderworpenen vijanden beheerschen zal; en eindelijk is uit het laatste gedeelte van het zesde vers op te maken, dat er een bijzonder groot en magtig tegenstander van den Messias zijn zal, die een magtig vorst, het hoofd over een groot land zal wezen, doch die ook ten volle door Hem zal verslagen worden.

Voorts behooren hier ook Ps. XCVI, XCVII en XCVIII. Deze drie Psalmen, gelijk zij elkanderen in de rol der Psalmen opvolgen, staan ook met elkanderen en wel, naar mij voorkomt, in die order, in het naauwst verband. Ps. XCVI en XCVIII hebben, niet alleen in inhoud, maar ook in uitdrukkingen, zeer veel gelijkvormigheid met elkander: in beiden wordt de nabijzijnde toekomst des Heeren, om de aarde te rigten (te oordeelen en te regeren) bezongen; echter, als men naauwkeurig op de uitdrukkingen in beide de Psalmen, vooral in derzelver eerste gedeelten, gebezigt, acht geeft, zal men dit onderscheid er in ontdekken, dat in den XCVI Psalm het voorwerp, dat bezongen wordt, namelijk des Heeren toekomst, wel als nabij, maar niet als reeds dadelijk plaats hebbende, wordt aangemerkt, terwijl in den XCVIII Psalm deze zelfde toekomst, schoon wel nog niet geheel voleindigd, echter in een ander opzigt als reeds begonnen wordt voorgesteld; want toch, daar beide de Psalmen worden begonnen met eene opwekking om God te prijzen en te aanbidden, ziet men in ieder derzelver dit bijzondere, dat in den XCVI Psalm deze opwekking slechts op algemeene voorstellingen van des Heeren hoogte wordt gegrond, doch in den XCVIII Psalm wordt reeds van eene dadelijk plaats gehad hebbende zichtbare openbaring van de magt des Heeren, tot beteugeling Zijner

vijanden en verheffing Zijns volks, gesproken, en daarop de opwekking, om God te prijzen, gegrond.

Wij zullen de zaak best bevatten, wanneer wij ons voorstellen, dat de toekomst des Heeren, om de aarde te oordeelen en te regeren, niet eene gebeurtenis van één enkel oogenblik zijn zal, doch bij trappen zal voortgaan, namelijk op deze wijze, dat het eerste beginsel dezer toekomst des Heeren zal geschieden in eenen tijd, wanneer Zijn volk door deszelfs vijanden in groote benaauwdheid zal gebragt zijn, en daarin bestaan, dat de Heer ter hunner hulpe verschijnen, en deze hunne vijanden door geduchte uitwerksels Zijner almacht verdelgen zal, waarbij tevens Zijne regering op aarde meer zichtbaar zal gevestigd worden, doch dat dit slechts als eene voorbereiding tot eene nadere toekomst zijn zal, bij welke het lot der wereld voor eeuwig zal beslist en het koninkrijk van God tot volmaaktheid zal gebragt worden, zoo als wij dit reeds uit de Openbaring gezien hebben. Nu kiest zich de dichter in den XCVI Psalm zulk een standpunt, of liever wordt door den Geest des Heeren, die in hem is, in zulk een standpunt geplaatst, dat vóór het eerste begin van des Heeren naderende toekomst invalt, doch waarin hij echter dezelve als nabij zijnde gewaar wordt, en in derzelve geheel overziet; doch in den XCVIII Psalm vindt hij zich in een later invallend standpunt geplaatst, waar hij de eerste beginselen van des Heeren toekomst, Zijne verschijning tot redding Zijner verdrukte vrienden, reeds achter zich ziet, doch, daardoor gesterkt in de verwachting van hetgeen nog verder geschieden moet, de haastige voleinding daarvan bij het laatste gedeelte van des Heeren toekomst aankondigt: en hier staat nu de XCVII Psalm tusschen beiden, en staat met de beide anderen in het schoonst verhand. In denzelven staat de dichter als in het midden; want, nadat hij in den vorigen Psalm het nabijzijnde van des Heeren toekomst in het gemeen had voorgesteld, zoo schildert hij dezelve in dezen met luisterrijke en vreesverwekkende trekken af, zoo als dezelve dadelijk geschiedt, waarop dan in den volgenden het heil vermeld wordt, daardoor aanvankelijk aan des Heeren volk geschonken, en tevens de nabijzijnde geheele voleinding van des Heeren toekomst bezongen.

Deze voorloopige aanmerkingen zullen ons nu tot een beter verstand der drie Psalmen in staat stellen: ik wil dezelve nu ieder in het bijzonder kortelijk overwegen.

Ps. XCVI is van dezen inhoud: Zingt den Heere een nieuw lied! zingt den Heere, gij gansche aarde, enz. In dezen Psalm worden eerst alle volken opgewekt om God te prijzen, vs. 1 — 3; vervolgens wordt de Heere in Zijne grootheid boven de afgoden, en deze in hunne nietigheid voorgesteld, vs. 4, 5; daarop wordt de majesteit en heerlijkheid des Heeren nog nader afgeschilderd, vs. 6, en alle volken worden opgewekt om Hem te aanbidden en offerhanden in Zijn heiligdom, den tempel, toe te brengen, vs. 7—9; daarop wordt dan de toekomst des Heeren, om de aarde te rigten, als nabij op handen, aangekondigd, en hemel en aarde tot blijdschap daarover opgewekt, vs. 10—13. Over het laatste deel van den Psalm moet ik alleen nog die aanmerking maken, welke ik reeds bij het lied van HANNA gemaakt heb, dat het woord, hier door rigten vertaald, twee denkbeelden insluit, namelijk dat van regeren en rigten. in eenen eigenlijken zin, of oordeelen; en dus wordt hier te kennen gegeven, dat de Heere komen zal, vooreerst, om de inwoners der wereld naar billijkheid te oordeelen en Zijne vijanden te straffen, maar ook ten tweede, om

Zijn koninkrijk op aarde op te rigten, en de volken der wereld naar billijke wetten te regeren.

Hierop volgt nu Ps. XCVII. *De Heere regeert, de aarde verheuge zich, dat vele eilanden zich verblijden*, enz. In dezen Psalm wordt nu de komst des Heeren dadelijk afgeschilderd. Het geheel vreeselijke van dezelve zien wij met de levendigste en luisterrijkste trekken afgemaald, vs. 1 — 6; daarop de schaamte voorgesteld, met welke de afgoden en hunne dienaren door deze komst des Heeren zijn aangedaan, vs. 7; maar daarentegen de blijdschap van Sion, dat is, dergenen, die op den berg Sion zich bevinden, in de aanbidding Gods, benevens van het geheele volk van Juda, over deze gebeurtenis afgeschetst, vs. 8, 9; vervolgens worden des Heeren vrienden in het bijzonder tot eene getrouwe opvolging Zijner wetten, tot blijdschap in den Heere en het vermelden Zijner heerlijkheid opgewekt, en daarbij de getrouwheid des Heeren jegens hen en het heil der vromen bezongen, vs. 10—12.

Hier wordt nu eindelijk Ps. XCVIII bijgevoegd. *Een Psalm. Zingt den Heere een nieuw lied, want Hij heeft wonderen gedaan*, enz. In dezen Psalm wordt eerst God wegens de openbaring Zijner gerechtigheid voor de oogen aller volken, in de straf, Zijnen vijanden aangedaan, en Zijner trouw in de verlossing van Zijn volk, bijzonder Israël, bij Zijne verschijning bewezen, groot gemaakt vs. 1—3. Hierop wordt de geheele aarde tot lof des Heeren aangemaand, en tot het ontvangen van Hem, als haren Koning, opgewekt, vs. 4—6; eindelijk wordt het geheele lied met eene voorstelling van des Heeren toekomst, om de aarde te oordeelen en te regeren in regtmatigheid, en eene opwekking van hemel en aarde tot blijdschap hierover, even als de XCVI Psalm, besloten: doch, volgens het boven gezegde, moeten wij de voorstelling van des Heeren toekomst: *Hij komt, om de aarde te rigten*, hier niet, zoo als Psalm XCVI in den toekomenden, maar in den voortdurenden tijd verstaan, zóó namelijk, dat die komst reeds dadelijk begonnen was, en men de gelukkige uitwerkselen derzelve reeds met de daad ondervonden had, doch dezelve nu ook nog bleef voortduren, en haast stond voleindigd te worden; dit toch is uit den geheelen inhoud van dezen Psalm, bijzonder uit vergelijking van het eerste deel, waar reeds de uitwerksels van den eersten aanvang van des Heeren toekomst beschreven waren, blijktbaar.

Uit deze drie Psalmen, in verband genomen, zien wij dus ook weder, dat er een tijd te wachten is, waarin de Heer komen zal om de inwoners der wereld te oordeelen, Zijn heerlijk rijk op aarde op te rigten en de wereld naar billijke wetten te regeren. Wij leeren er uit, dat deze toekomst trapswijze zal voortgaan, en allereerst zal aanvangen met eene luisterrijke tusschenkomst des Heeren, tot redding van Zijne verdrukte vrienden, en tot beschaming en straf van Zijne vijanden. Wij zien bijzonder uit Psalm XCVII dat deze komst des Heeren met vreeselijke bewijzen Zijner majesteit, en geduchte strafgerigten over zijne vijanden zal vergezeld zijn: en ook zien wij uit deze en gene trekken, in deze liederen voorkomende, dat het volk Israël, als Gods volk, in deszelfs oude betrekking tot den Heere op nieuw zal bevestigd, Sion, de plaats der openlijke en plegtige aanbidding Gods, den tempel, en de daarin plaatshebbende offerdienst, op nieuw zal hersteld zijn; dus zien wij de overeenkomst met hetgeen omtrent dit een en ander in de Openbaring van Johannes voorkomt, zeer duidelijk.

Al verder wordt deze zelfde gebeurtenis van des Heeren toekomst, om de volken der wereld te oordeelen en te regeren, ook voorzeggd en bezongen Ps. LXVII: 2 en verv. *God zij ons genadig en zegene ons*, enz. In dezen Psalm wordt het volk Israël, in onderscheiding van de overige wereld volken, sprekende ingevoerd. Hetzelve begint met eene bede om de openbaring van Gods heil aan hen voor het oog van al de volken, vs. 2, 3, waardoor zij, volgens hetgeen verder volgt, niets anders verstaan dan de oprigting van Gods koninkrijk op aarde, met alle de zegeningen, welke daaruit bijzonder voor Israël zouden voortvloeijen. Zij vermelden, hoe dan alle volken tot God zouden toevloeien, Hem prijzen en zich in Hem verblijden, en ook door Hem in alle billijkheid zouden geoordeeld, geregeerd en geleid worden, vs. 4—6. Bijzonder geven zij te kennen, welk eenen vruchtbaren zegen dan op aarde zou genoten worden en hoe zij bijzonder daarin zouden deelen, vs. 7; en zij verbinden dan deze beide zaken, den zegen van God over hen, Zijn volk Israël in het bijzonder, en de algemeene eerbiediging van Hem door alle volken der aarde, zamen, vs. 8.

Deze Psalm geeft ons dus, behalve het denkbeeld van des Heeren toekomst, om de aarde te oordeelen en te regeren, ook nog daarenboven het denkbeeld van de algemeene bekeering der volken, dan te verwachten; ook zien wij er uit, hoe dan het volk Israël Gods geliefkoosde volk zijn zal en in Zijne bijzonderste gunst deelen.

Voorts wordt de algemeene bekeering aller volken bezongen Ps. LXXXVII. *Zijn grondslag is op de bergen der heiligheid*, enz. Doch tevens wordt ons in dien Psalm nog eene andere verwachting gegeven, namelijk dat Sion en Jeruzalem op nieuw de plaats zullen zijn van Gods luisterrijke woning, waarheen alle volken tot aanbedding Gods zullen zamenvloeijen, en alwaar de plegtige vereering Gods op de vrolijkste wijze zal gevierd worden. Deze verheffing van Sion en Jeruzalem is het voornaam onderwerp van dit lied, hetwelk, na deze algemeene aanmerking, geene verdere ontleding noodig heeft. Alleen kan ik niet voorbij, in het bijzonder nog een nieuw denkbeeld op te merken, hetwelk hier voorkomt, namelijk, dat ook inboorlingen van vreemde landen en volken, welke naar Sion of Jeruzalem tot de plegtige aanbedding Gods zullen opgaan, aldaar het burgerregt verkrijgen zullen, vs. 4, 5 en 6; een denkbeeld, hetwelk met datgeen, dat wij in onze *Proeve over de Openbaring* reeds hebben opgemerkt (²), overeenkomt.

En willen wij nu weten, wie het zijn zullen, die tot deze plegtige aanbedding Gods en Zijne nabijheid in Zijn heiligdom op den berg Sion zullen worden toegelaten, wij kunnen het uit Ps. XV en XXIV leeren, waar deze vraag gedaan en beantwoord wordt. Wij zien daaruit, het zijn alleen de vrome aanbidders van God, die hunne opregtheid met al hun hart en in alle hunne daden toonen. Dat toch ook deze beide Psalmen, volgens den eigenlijken zin verstaan, op het voorledene niet kunnen toegepast worden, blijkt daaruit, wijl oudtijds, de vrijheid om in den tempel op te gaan, niet door die voorwaarde bepaald was, maar de toegang tot denzelfden voor alle Israëlitzen open stond, gelijk ook Ps. XXIV: 7—10, de plegtige komst des Heeren tot en intrede in zijnen Tempel, die dan te verwachten is, wordt beschreven. Voor het overige zijn beide deze Psalmen klaar genoeg, en hebben tot ons doel geene nadere ontleding noodig. Alleen moet ik nog uit Ps. XXIV: 6, waar de beschrijving

---

² Zie aldaar bladz. 90 en volg.

van de zedelijke gesteldheid dergenen, die tot de nabijheid Gods in Zijn Heiligdom zullen worden toegelaten, met deze woorden besloten wordt: dit is het geslacht dergenen, die naar Hem vragen, die uw aangezicht zoeken, dat is Jakob, hiervan, zeg ik, moet ik nog opmerken, dat dit ons aanleiding geeft tot die gedachte, reeds in mijne *Proeve over de Openbaring* voorgesteld (³): dat er een nieuw Israël of Jakob is te verwachten, dat wel altijd als Abrahams nageslacht zal worden aangemerkt, waarvan dat ook altijd de wortel zal uitmaken, doch waarbij allen zullen zijn ingelijfd, die eenen bijzonderen trap van heiligheid bereikt hebben, terwijl aan den anderen kant dezulken, die, schoon uit Israël afkomstig, zoo verre in heiligheid niet zullen gevorderd zijn, daarvan afgezonderd, en aan andere volken ingelijfd zullen worden; een Jakob derhalve en Israël, uit de uitgelezenste van des Heeren vrienden zamengesteld, en daarom tot de allernaauwste verkeerung met God toegelaten.

Al zoo hebben wij nu de eerste soort van liederen afgehandeld, waarin het toekomende bepaaldelijk wordt voorzeggd en afgebeeld. Komen wij nu tot de andere soort, namelijk van zulke liederen, waarin het toekomende wel niet regtstreeks voorzeggd of afgebeeld wordt, maar in welke deze of gene bijzondere omstandigheid der naderende toekomst wordt voorondersteld, en welke reeds voorloopig geschikt schijnen, om ten dien tijde tot troost of opwekking van des Heeren volk gebruikt te worden. Wij moeten eerst eene algemeene aanmerking tot wegneming van zekere bedenking, die ten dien opzichte bij den een of ander zou kunnen opkomen, vooraf zenden: namelijk, het zou veelligt iemand vreemd kunnen voorkomen, dat reeds in den bundel der Psalmen, in zulke vroege tijden opgesteld, liederen zouden voorkomen, waarin niet zoozeer het toekomende regtstreeks wordt voorspeld, maar waarin de sprekers zelven zouden moeten gerekend worden reeds in dien toekomenden tijd te leven, de gebeurtenissen, welke zij bezingen, dadelijk bij te wonen, en in dezelve mede te zijn betrokken, omdat men in den eersten opslag zou zeggen, dat het gebeurtenissen waren van dien eigen tijd, waarin de liederen gedicht zijn, en dat de sprekers, daarin voorkomende, de dichters dier liederen zelven of hunne tijdgenooten waren; doch dit behoeft ons niet meer te bevreemden, dan dat in denzelfden bundel der Psalmen liederen voorkomen, waarin de Messias in zijn lijden sprekende voorkomt, gelijk algemeen wordt toegestemd. Het is toch niet meer te verwonderen, dat God gezorgd heeft, dat in dezen bundel der Psalmen ook reeds liederen voorkwamen, welke geheel op de omstandigheden van des Messias komst in heerlijkheid toepasselijk waren, en daarbij zouden kunnen gebruikt worden, dan dat er zulke liederen in gevonden werden, welke op de omstandigheden van des Messias komst en lijden zagen, en welke Hem zelven in die omstandigheden tot gebruik dienen konden.

Ik wil voorts de aandacht der lezers hier bij drie liederen bijzonder bepalen.

Het eerste dezer liederen heeft, naar mij voorkomt, zeer duidelijk op de nog aanstaande toekomst betrekking. Hetzelve is Psalm II: *Waarom woeden de Heidenen en bedenken de volken ijdelheid*, enz. In dezen Psalm wordt duidelijk een tijd voorondersteld, waarin de koningen der aarde en derzelve volken zamen-spannen, om den Messias en Zijn rijk van de aarde te verdelgen, eene omstandigheid, zoo als

---

³ Zie de zoo even aangehaalde plaats.

wij reeds met zekerheid uit de Openbaring hebben leeren kennen (⁴). Deze hunne poging wordt duidelijk beschreven en het onregtvaardige en onbillijke daarvan, door de voorafgaande vraag: *waarom woeden de Heidenen*, enz. aangewezen, vs. 1 — 3; doch daarop wordt het dwaze en ijdele van deze poging voorgesteld, vs. 4—6. De Messias wordt voorts zelf sprekende ingevoerd, die het gezegde nader bevestigt door een verhaal te doen van Zijne hooge afkomst en bestemming, naauwe betrekking tot God, en de belofte des Vaders van de heerschappij over de geheele aarde, aan Hem gegeven, vs. 7, 8. Dit wordt verder door het volk van den Messias beantwoord, waarin hetzelfde zijn vast vertrouwen uitdrukt, dat Hij deze Zijne vijanden zou verdelgen, vs. 9; en daarop wordt de geheele Psalm met eene aanspraak aan de koningen en vorsten der aarde besloten, waarin zij worden opgewekt, om zich aan den Messias te onderwerpen, vs. 10—12.

Uit dezen Psalm krijgen wij dus ook mede het denkbeeld van eenen hevigen en woedenden strijd tegen den Messias en Zijn rijk, waarin zich eenmaal vele vorsten en volken tot verdelging van hetzelfde zullen vereenigen; maar tevens leeren wij er de gezegende uitkomst, en het zegepralend einde van denzelfden, ten voordeele van den Messias en Zijn rijk, en tot beteugeling en verdelging Zijner vijanden, klaar uit kennen. Uit denzelfden schijnt ook te blijken, dat de koningen en volken, die zich daartoe zullen laten gebruiken, zulken zijn zullen, die weleer den Messias onderworpen waren, (het Christengeloof hadden aangenomen), doch zich nu daaraan onttrekken zullen: dit blijkt uit hunne taal, vs. 3, Laat ons hunne banden verscheuren, en hunne touwen van ons werpen.

Het tweede lied, dat wij hier willen overwegen, is Ps. LXVIII. *God zal opstaan; Zijne vijanden zullen verstrooid worden; en Zijne haters zullen van Zijn aangezicht vlieden*, enz. Ik wil, wel is waar, van dezen Psalm niet met dezelfde volstrekte zekerheid, als van den zoo even overwogen tweeden Psalm beweren, dat dezelve op de nog aanstaande toekomst geheel en al betrekking heeft, en eene voornamen gebeurtenis derzelve, en niet eene uit de reeds verloopene geschiedenis van Israël onder het Oude Testament bezingt. De gedachte is, zooveel ik weet, geheel nieuw (⁵), en zal in den eersten opslag menigeen bevreemden; met dit alles echter verkrijgt zij bij eene naauwkeurige ontleding van dezen Psalm en eene vergelijking van den inhoud met de reeds verloopene geschiedenis des Ouden Testaments, eenen zeer hoogen trap van waarschijnlijkheid. Trouwens, in de geheele geschiedenis des Ouden Testaments, zooverre dezelve ons bekend is, is geene omstandigheid, waarop deze Psalm volkomen kan worden toegepast. Dit maakt de verklaring van denzelfden, in die vooronderstelling, dat hij op de geschiedenis van Israël onder het Oude Testament zou betrekking hebben, ten uiterste moeilijk. Alle uitleggers hebben deze moeilijkheid gevoeld (⁶). Zij, die liefhebbers zijn van eenen geestelijken zin,

---

⁴ Zie bijzonder Openb. XII en XIII en mijne verklaring daarover.

⁵ Ten minste onder de Christen-uitleggers. Onder de Joden waren er meer, die, gelijk Rabbi Obadja, denzelfden van de toekomstige dagen van den Messias verstonden. Zie van Til over de Psalmen, 2de Deel, bladz. 302.

⁶ Zie van Hamelsveld in zijne aanmerkingen op dezen Psalm. — Ook Muntinghe ontveinst die moeilijkheid niet. Zoo ook Klinkenberg.

nemen daarom tot denzelven hunne toevlugt, en passen dezen Psalm toe op de dagen des Nieuwen Testaments, denzelven verklarende van de oprigting van het geestelijk koninkrijk der genade van den verhoogden Middelaar door middel van het Evangelie, in weerwil van den tegenstand aller vijanden (⁷). Doch waarom zouden wij niet veel liever, den eigenlijken zin behoudende, dezen Psalm op nog aanstaande gebeurtenissen der laatste toekomst toepassen, te meer, daar hierdoor alle moeilijkheid in de verklaring van denzelven ten eenemaal verdwijnt en de zin daarvan zeer verstaanbaar wordt, en tevens de volmaaktste overeenstemming met datgeen, wat wij omtrent deze laatste toekomst uit andere voorzeggingen weten, bijzonder met datgeen, wat wij daarvan in onze *Proeve over de Openbaring* (⁸) gezien hebben, eenen iederen zeer blijkbaar in de oogen straalt? Dan eene nadere ontleding van dezen Psalm, zal het gezegde verder ophelderen en bevestigen.

Wanneer wij dezen Psalm eerst geheel doorlezen, dan zien wij duidelijk, dat dezelve een lied van overwinning is, waarin eene zegepraal bezongen wordt, die God over Zijne vijanden behaald, eene redding, die Hij Zijnen volke geschonken heeft. Deze behaalde overwinning wordt met de levendigste kleuren afgeschilderd, vs. 8—15; en de stammen van Israël worden vs. 25—28 afgebeeld, als naar Gods Heiligdom opgetrokken, aldaar verzameld en dezen zegezang: tot eer van hunnen God en Verlosser opheffende. Met dit alles echter ziet men uit vs. 22, en de bede vs. 31, dat de overwinning en de verdelging der vijanden nog niet gansch volkomen is, maar nog verder moet voltooid worden. Hieruit kunnen wij den waren aard van die omstandigheid, waartoe dit lied behoort, nog nader bepalen: zij valt in zulk een tijdpunt, dat God is opgestaan, en Zijn volk eene aanmerkelijke verlossing heeft bezorgd, doch dat echter de strijd nog niet volkomen is beslist, maar de behaalde zegepraal, door eene volmaakte verdelging der vijanden, moet voleindigd worden. Dit blijkt ook uit den aanvang van den Psalm, daar in den toekomenden tijd gezegd wordt: God zal opstaan; Zijne vijanden zullen verstrooid worden, enz. Evenwel omtrent dit begin van den Psalm moet ik aanmerken, dat men dit niet zoo moet verstaan, alsof in dat tijdpunt, waartoe die Psalm behoort, dit opstaan van God ter verdelging Zijner vijanden nog geheel toekomstig, en nog volstrekt niet begonnen ware; dit strijdt met de klare afbeelding van eene reeds behaalde overwinning, en de betooningen van vreugde van geheel Israël, welke wij in de hiervoren reeds aangehaalde verzen vinden afgebeeld. Doch wij moeten dit begin van den Psalm in eenen voortdurenden tijd verstaan van iets, dat wel reeds was begonnen, doch nog bleef voortduren, en op deszelfs geheele voleindiging wachtte; dit strookt best met den geheelen inhoud des Psalms; en wij willen daarom liefst dit begin van denzelven met MUNTINGHE vertalen; God maakt Zich op; Zijne vijanden verstuiven; Zijne haters vlugten voor Zijn blik; als rook drijft Gij hen ginds en her; gelijk het wasch door 't vuur versmelt, vergaan de boozen voor uw' blik: en dus zullen wij het best zóó vatten, gelijk ik zoo even aanmerkte, dat de omstandigheid, waartoe deze Psalm behoort, valt in een tijdpunt, dat God reeds dadelijk is opgestaan, om Zijne vijanden te verdelgen, en aan Zijn volk eene aanmerkelijke verlossing heeft bezorgd, doch dat de strijd nog niet volkomen is beslist, maar de behaalde

---

⁷ Zie de Bijbelverklaring van Klinkenberg.

⁸ In mijne *Nadere Opheldering* herhaald.

zegepraal nog door eene volkomene verdelging der vijanden moet voleindigd worden.

En wanneer ik nu aandachtig de bijzondere omstandigheden vergelijk, welke zich, volgens den inhoud van dezen Psalm in de geschiedenis van het gemelde tijdpoint zouden moeten vereenigen, zoo vind ik in de geheele geschiedenis van het Oude Testament zulk een tijdpoint niet. Dit lied zou, wat het eerste gedeelte daarvan aanbelangt, nog het meest toepasselijk kunnen gemaakt worden op den togt van Israël door de woestijn, de inleiding in Canaän en de verstrooijing en verdelging der Canaäniten onder Jozua, of ook de verdere overwinningen van nieuwe vijanden onder de Regteren. Er wordt toch duidelijk van zulk een verblijf in een woestijn gesproken vs. 8 en vervolgens, en een iegelijk, die den Psalm eenvoudig en zonder vooraf te letten op de zwarigheden, waaraan de overeenbrenging van denzelfden met de geschiedenis onderhevig is, naleest, gevoelt aanstonds, dat het eene loutere vinding is, uit verlegenheid voortgevloeid, wanneer men aanneemt, dat datgeen, wat daarin van Gods handelwijs in de woestijn voorkomt, niet zou behooren tot die omstandigheden, waarop dit lied regtstreeks vervaardigd is, maar slechts als daar tusschen beiden ingelascht, tot herinnering van Gods daden, ook weleer ten voordeele van Zijn volk gedaan. Doch aan den anderen kant, zoo wij dezen Psalm op dit eerste tijdperk van Israëls geschiedenis wilden toepassen, waar blijven wij dan met den plegtigen optogt naar het heiligdom vs. 25 en vervolgens gemeld, waardoor volgens vs. 30, uitdrukkelijk de tempel te Jeruzalem verstaan moet worden, daar deze in dien tijd er nog niet was. Daarenboven wordt ook in dit lied van zulke omstandigheden melding gemaakt, waarvan ons volstrekt niets uit de geschiedenis des Ouden Testaments bekend is. Hetgeen daarin van den berg Bazan gezegd wordt, vs. 16, 23, vindt uit deze geschiedenis geene verklaring. Ook de verwachting van de na ophanden zijnde toevloeiing veler volken om God voor de aan Zijn volk geschonkene zegepraal te prijzen, vs. 30, 32—35; deze belet ons tevens, om dezen Psalm toe te passen op iets, dat reeds onder het Oude Testament zou zijn voorgevallen, om nu niet te zeggen, dat ook in deze vooronderstelling het 19e vs. niet regtstreeks op de hemelvaart van Jezus, die hier als de Jehova wordt aangemerkt, kan worden toegepast, zoo als echter door PAULUS Efez. IV: 8 —10 uitdrukkelijk geschiedt, en ook volgens den natuurlyken zin der woorden op zich zelve zóó best geschieden kan.

Wij worden derhalve als bij de hand geleid, om de omstandigheid, waarop deze Psalm ziet, te zoeken in de nog aanstaande toekomst, en denzelfden betrekkelijk te maken tot dienzelfden geduchten strijd veler volken tegen God en Zijn volk en de over hen behaalde zegepraal, welke wij reeds uit de Openbaring hebben leeren kennen en ook in andere voorzeggingen vinden aangekondigd; maar wij krijgen ook bij dezen Psalm aanleiding om ons van deze gebeurtenis een nog meer bepaald denkbeeld te maken, en nog al duidelijker in te zien, dat God trapswijze daarin zal voortgaan en Zijne zegepraal niet in eens zal volkomen maken, maar eerst Zijn volk eene aanmerkelijke verlossing zal bezorgen, en dan eerst tot de volkomene verdelging Zijner vijanden voortgaan; ja, wij kunnen bij eene gevoelige lezing van dezen Psalm, ons dat juiste tijdpoint zoo levendig verbeelden, alsof wij er dadelijk reeds in geplaatst waren: wij ondervinden als het ware het groote heil, hetwelk God aan Zijn volk door deszelfs verlossing en de aanvankelijke verstrooijing der vijanden

verzorgd heeft: wij kunnen ons de groote magt, welke die vijanden verkregen hadden, de dreigende houding, welke zij hadden aangenomen, de engten, waarin des Heeren volk door hen gebragt was, maar ook de plotselinge openbaring van Gods geduchte sterkte tot redding Zijns volks en de trouwe liefdezorg, ook gedurende hunne benaauwdheid, aan hetzelfde bewezen, levendig verbeelden: wij vinden ons, als het ware, met hetzelfde op Sion geplaatst in het heiligdom des Heeren, om ons aan de uitbundigste vreugde, tot lof des Heeren, wegens het geschonken heil, over te geven, en gevoelen mede de levendige blijdschap, welke de zekere verwachting van de na ophanden zijnde volmaakte verdelging der vijanden, bekwaam is in de harten te verwekken.

Laat ons dan nu den inhoud van dit overwinningslied zelven nader overwegen.

De zegezing vangt aan met eene treffende afschildering van Gods geduchte tusschenkomst tot bestrijding Zijner vijanden, en van den schrik en de verbazing, welke deze tusschenkomst van Gods almagt, Zijnen vijanden verwekt, vs. 2, 3; waarbij ik alleen herinner, hetgeen ik boven reeds omtrent dezen aanvang van den Psalm heb aangemerkt, namelijk, dat deze verzen, in plaats van in den toekomenden, beter in den voortdurenden tijd genomen worden van iets, dat reeds aanvankelijk begonnen was en nog dadelijk verder voortging, en dus met MUNTINGHE best dus vertaald worden: *God maakt zich op*, enz. Deze afschildering nu eindigt in eene levendige voorstelling van de blijdschap, welke dit alles den regtvaardigen verwekt, vs. 4, hetwelk ik ook liefst in den voortdurenden tijd dus vertaal: *Maar de regtvaardigen verblijden zich; zij springen op van vreugde voor Gods aangezicht, en zijn van blijdschap vrolijk*.

Hierna wordt ieder opgewekt, om vrolijk tot Gods lof te zingen, vs. 5; en daarbij worden de volmaaktheden Gods, in Zijne handelwijze, omtrent Zijn volk gebleken, in tegenoverstelling van het kwaad en onregt, hetzelfde door hunne vijanden aangedaan, één voor één opgeteld, en Hij, als een Vader en Beschermder der weezen, als een Regter van de bedrukte zaak der weduwen, als een Behoeder der vlugtenden en verdrevenen, als een Uitredder der onregtvaardig geboeiden, maar ook als een Wreker over degenen, die zich door de verdrukking lieten verleiden om van Hem af te vallen, afgebeeld vs. 6, 7.

Onmiddellijk daarop wordt de geheele handelwijze Gods, tot redding Zijns volks gehouden, in een levendig tafereel bezongen, vs. 8—15.

In dit tafereel wordt eerst des Heeren volk voorgesteld, als zich bevonden hebbende in eene woestijn; daar is het ook, dat God het allereerst opstond tot hunne redding en verlossing, volgens vs. 8. Deze omstandigheid en daardoor ook het geheele tafereel, zal ons klaarder worden, als wij hier bijzonder de Openbaring van Johannes vergelijken, en ons herinneren, wat wij in dezelve, bijzonder omtrent deze omstandigheid, zeer bepaald gevonden hebben. Wij zagen namelijk aldaar, Hoofdst. XII, dat de Heere voor een groot gedeelte van Zijn volk, daar onder het zinnebeeld eener vrouw afgeschetst, tegen de vervolgingen hunner vijanden, in het laatste tijdperk der wereld, eene veilige schuilplaats in zekere woestijn zal toebereiden, waar zij, gedurende 1260 dagen, of drie en een half jaar, een veilig verblijf zullen hebben; en wij maakten het uit Hoofdst. XVI: 12 en vervolg.,

waarschijnlijk, dat deze woestijn in de wijd-uitgestrekte gedeelten van Azië, ten oosten van het Joodsche land, zal gelegen zijn, en dat des Heeren vrienden aldaar de bescherming van de daar regerende koningen genieten zullen, die de zaak van den Messias zullen zijn toegedaan, en van welke God het allereerst zal gebruik maken, om tot verdelging Zijner vijanden op te trekken en Zijn volk in deszelfs land terug te brengen, beginnende zelve met eene aanmerkelijke betooning Zijner almacht, daar Hij den Eufraat ten hunnen behoefte zal doen uitdroogen⁽⁹⁾. Die zelfde omstandigheid schijnt ook hier in dezen Psalm bedoeld te worden, en deze hulp van God in die woestijn aan Zijn volk bewezen, met derzelve gevolgen in dit tafereel, vs. 8—15, te worden beschreven. Eerst namelijk wordt hier afgemaald de betooning van Gods geduchte sterkte, waarmede Hij zich het allereerst opmaakte, (want dit wordt in dezen Psalm voorondersteld, als reeds geschied te zijn), om voor het aangezicht Zijns volks op te trekken, en hetzelfde uit die woestijn, waar zij tot hiertoe hun verblijf hadden gehouden, naar hunne verlatene woningen in Canaän terug te voeren, vs. 8, 9⁽¹⁰⁾. Dan keeren de zangers met hunne gedachten terug tot hunnen

---

⁹ Zie over dit een en ander mijne *Proeve over de Openbaring*, bladz. 74, 75, 109 en vervolg., alsmede mijne *nadere Opheldering*, bladz. 123 en 138.

¹⁰ Bij het laatste deel van het negende vers moeten wij een oogenblik stil staan. — Uit de vermelding van Sinai hebben de uitleggers van dezen Psalm besloten, dat hier bedoeld werd op de wetgeving, weleer op dezen berg geschied, en dat dus van vers 8 tot 11, de handelwijze Gods met Zijn volk Israël, na hunnen uittogt uit Egypte, gedurende hun verblijf in de woestijn, vóór hunne intrede in Canaän, wordt beschreven. Doch, schoon ik niet ontkennen wil, dat de beelden, hier gebruikt, van deze gebeurtenis zijn ontleend, zoo past echter de gedachte, dat die gebeurtenis zelve hier zou worden afgeschilderd, niet bij het volgend gedeelte van dezen Psalm; en juist dit maakt mede de moeilijkheid der verklaring van dezen Psalm uit, en noopt ons, eene andere verklaring te kiezen, en dezen geheelen Psalm op de nog aanstaande toekomst toe te passen; maar dan moeten ook deze verzen daartoe gebragt worden. Diensvolgens wordt dan ook hier bedoeld op eene geheel andere gebeurtenis dan de wetgeving en omzwerfing van Israël door de woestijn, op eene gebeurtenis, die mede nog eerst in de laatste toekomst moet voorvallen, en die in dat tijdpoint, waarin de sprekers in dezen Psalm zich geplaatst bevinden, eerst nieuwelings zal hebben plaats gehad, schoon dezelve met die gebeurtenis onder het Oude Testament veel gelykvormigs hebben zal, en het dus geen wonder is, dat men het een met het ander verwacht. — Vooral kan de vermelding van Sinai deze verwarring te weegbrengen; ja, zoo als die woorden vers 9, in onze overzetting vertaald zijn, is deze opvatting onvermijdelijk; want zoo schijnt het, dat dit beven van Sinai voor het aangezicht van God, den God van Israël, hetwelk zeker ten tijde van de wetgeving door Mozes geschiedde, hier regtstreeks wordt vermeld als een gedeelte dier gebeurtenissen, welke hier anders in deze verzen worden afgemaald. — Doch in plaats van als met eene vingerwijzing deze Sinai (het woordje zelfs in onze overzetting ingevuld, wordt in het Hebreuwsch in het geheel niet gevonden), kan men ook overzetten: *zoo of zoodanig Sinai voor het aanschijn Gods*, enz. (*); dat is te zeggen met eenige invulling, om den zin hier bedoeld volledig uit te drukken, zoodanig was, of zoo beefde eertijds Sinai voor het aangezicht van God, den God van Israël. Op deze wijze wordt hier dat beven van Sinai, dat eertijds bij de wetgeving had plaats gehad, alleen als een voorbeeld bijgebragt, waardoor de luisterrijke openbaring van Gods heerlijkheid, die in deze verzen wordt afgeschilderd, nog krachtiger aan de verbeelding wordt voorgesteld: want luisterrijker en geduchter kon God zich niet vertoonen, dan Hij toen op Sinai gedaan had; nu even zoo luisterrijker en met even zoo geduchte teekenen zijner Almacht, zou God zich dan in dien tijd, waarop deze Psalm ziet, tot verlossing Zijns volks opstaande in die woestijn, waar zij verscholen waren, zich vertoond hebben, gelijk Hij zich ook weleer in de woestijn, waar Israël, na deszelfs uittogt uit Egypte, zijn verblijf hield, op Sinai vertoond had. Wij zullen dit nog beter gevoelen, als wij de verzen 8 en 9 met de gemelde verandering in de overzetting in verband lezen: *ô God, toen Gij voor het aangezicht van Uw volk uittoogt; toen Gij daar heen tradt in de woestijn, daverde de aarde, ook dropen de hemelen voor Gods aangezicht; zoo beefde eertijds Sinai voor het aangezicht van God, den God van Israël*. En wij worden in deze opvatting nog te meer versterkt, als wij hiermede vers 18 vergelijken, waar ook Sinai duidelijk alleen als een voorbeeld wordt bijgebragt, om het luisterrijke van Gods Majesteit te levendiger af te beelden: bij welk vers men de aanmerkingen van den Hoogleeraar MUNTINGHE kan vergelijken.

toestand in die woestijn, en herinneren zich de getrouwe liefdezorg, waarmee God hun deze schuilplaats, tegen de vervolgingen hunner vijanden had toebereid, en de verkwikking en rust, welke Hij ook in deze, anders woeste en waterlooze streken, aan hen had verzorgd; en zij bezingen dit vs. 10, 11. Hierop vervolgen zij het tafereel van de hun geschonkene verlossing, afschilderende, hoe eene menigte van boodschappers hun de tijding bragten van de nederlaag en vlugt der vijanden, en hen aan moedigden door de belofte, dat zij welhaast geheel uit hunne verdrukking gered en in eenen heerlijken en gewenschten staat zouden gesteld worden, vs. 12—14; terwijl de woorden in vs. 13 en 14: *de koningen der heirscharen*, enz., zijn aan te merken als woorden van die menigte van boodschappers, welke hun de tijding van de behaalde overwinning bragten. En daarop wordt dit geheele tafereel voleindigd met eene beknopte voorstelling van het heugelijke en onverwachte heil, hun door de nederlaag van hunne vijanden aangebragt, vs. 15, welk vers wij met MUNTINGHE liefst dus vertalen: *Toen God aldaar de koningen verstrooide, toen blonk het helder licht door het zwarte duister heen.*

Na dus de daden Gods, tot verzorging en redding Zijns volks te hebben afgeschilderd, roemen zij ook de bestendigheid van het hun nu geschonken heil, niettegenstaande de nog niet geheel ten ondergebragte magt der vijanden, vs. 16, 17. Om deze verzen wel te verstaan, neme men vooreerst liever iets uit de vertaling van den Hoogl. MUNTINGHE over, en men vertale ze dus als eene aanspraak, regtstreeks aan het gebergte Bazans, dat is, aan de vijanden, daarop nog gevestigd: *o Gods berg* ⁽¹¹⁾, *Bazans berg! Berg Bazan, met uwe hooge heuvels! Wat springt gij op, ô bergen, met uwe hooge heuvels? Dezen berg (Sion) heeft God begeerd tot Zijne woning; ook zal er de Heere wonen tot in eeuwigheid.* Dan moeten wij ten tweede doen opmerken, dat het gebergte Bazan hier tegen den berg Sion wordt overgesteld, op zulk eene wijze, dat dit gebergte als vijandig tegen den berg Sions wordt afgebeeld; dat op dezelfde wijze dit gebergte Bazan, als in handen van Israëls vijanden zijnde, wordt afgebeeld, vs. 23, waaruit wij, naar mij voorkomt, regtmatig kunnen afleiden, dat dit gebergte, hetwelk aan de overzijde van den Jordaan gelegen, en het hoogste van alle bergen des Joodschen lands is, in dien tijd, waarop dit lied ziet, eene voorname sterkte van des Heeren vijanden zijn zal, alsmede, dat deze hetzelfde nog in bezit zullen hebben, nadat het overige gedeelte des lands, zelfs Jeruzalem en Sion, reeds in de handen van des Heeren volk zal gevallen zijn; hetwelk zeer ligt is te begrijpen, wanneer wij ons voorstellen, dat de vereenigde heiren, die voor de zaak van God strijden zullen, in hunnen schielijken doortogt van de oostzijde des Joodschen lands, dit gebergte en de sterkten, daarop aangelegd, om geen tijd te spullen, ter zijde zullen laten liggen, (misschen een gedeelte van hun leger achterlatende, om de vijandelijke legerbenden, daarop gevestigd, in het oog en in toom te houden), en aanstonds over den Jordaan tot in het binnenste van het land zullen voorttrekken: en dan is het ook zeer natuurlijk te begrijpen, dat de vijanden, ook na hunne nederlaag, op deze hunne sterkte nog hunne hoop zullen

---

(*) In die beteekenis wordt het Hebreeuwsche woordje meermalen gebruikt. Men zie b. v. Hoogl. V:16b, zulk een is, enz.

¹¹ De berg Bazan draagt hier den naam van Gods berg, volgens de Hebreeuwsche spreekmanier, welke aan iets, dat groot en verheven is, den naam van God toevoegt; gelijk wij ook wel iets Goddelijk noemen, wanneer wij iets groots en verhevens bedoelen.

vestigen, en van daar zelfs des Heeren volk, nu op nieuw op Sion gevestigd, welke berg veel lager en minder in sterkte is dan Bazan, zullen trotseren. Door deze aanmerking en de opgegevene verandering in de vertaling, wordt ook dit gedeelte van het lied klaar. Des Heeren volk zag zich thans wonderdadig gered en in het bezit van hun land, zelfs van Sion, alwaar zij thans, om God te prijzen, verzameld waren, hersteld en hunne vijanden verslagen. Dit hadden zij in het vorige gedeelte van het lied bezongen. Alleen het hooge gebergte Bazan was nog in de magt der vijanden, en deze waren trotsch op die geduchte sterkte, en hoopten van daar nog eens tot herovering van Sion te zullen nederdalen. Doch ook hiervoor had des Heeren volk thans geen vrees meer; zij verachtten die trotschheid hunner vijanden, en drukken nu hier, in deze aanspraak aan het gebergte Bazan, hun vast vertrouwen uit, dat het heil, hun nu geschonken, zou bestendig, en Sion voor eeuwig de heilige woning des Heeren blijven.

Dit vertrouwen, in het geloof aan Gods trouw, maar ook aan Zijne magt gevestigd, leidt hen nu als van zelve tot een verheven gevoel van Gods geduchte majesteit en sterkte, waarvoor de sterkste magt van hunne vijanden reeds bezweken was en nog verder bezwijken zou, en zij bezingen dezelve vs. 18; ja, dit doet hen in geestverrukking tot de hemelvaart van den Messias, Dien zij tevens als des heer, den Jehova eerbiedigen, met hunne gedachten opklimmen en die vermelden, terwijl Hij reeds in dezelve voor Zijnen persoon over al Zijne vijanden had gezegepraald, tot de hoogste magt en heerlijkheid was verheven en den grond tot de volkomene zegepraal Zijns volks over Zijne en hunne vijanden gelegd had, vs. 19.

Daarop nu eindigt dit eerste deel van den zegezang, hetwelk aan den lof des Heeren bijzonder is toegewijd, met eene dankbare en vertrouwende vermelding van Gods goedertierenheid en algenoegzaamheid, vs. 20,21, en tevens met eene uitdrukking van sterk vertrouwen, dat God ook eerlang de overgeblevene magt van hunne vijanden zou te niet doen, gegrond in de belofte Gods, hun daaromtrent gedaan. Dit een en ander vindt men vs. 22—24. Omtrent de belofte Gods, in welke dit hun vertrouwen was gegrond, en welke zij woordelijk bijbrengen vs. 23, 24, merk ik vooreerst aan, dat ik de woorden vs. 23, niet op des Heeren volk, maar op deszelfs vijanden toepasselijk make en dezelve met MUNTINGHE vertale: *Ik zal, dus sprak God, van Bazan hen (de vijanden) terugge drijven, terugge van de diepe zee;* ten tweede, dat men zich ook hier het boven gezegde wegens den berg Bazan moet herinneren, dat dezelve, na de bekomene nederlaag der vijanden, nog eenigen tijd in hunne magt zal blijven, en men kan dan, uit het in deze verzen voorkomende, er bijvoegen, dat ook hetzelfde plaats zal hebben omtrent eenige sterke plaatsen aan de zee (namelijk de Middellandsche zee) gelegen, uit welke de vijanden, na de eerste nederlaag, nog niet zullen verdreven zijn. Hieromtrent nu had God eene bepaalde belofte gedaan, dat Hij ze ook van daar, van Bazan en uit hunne sterkten aan de zee, verdrijven en alzoo volkomen verdelgen zou, op welke belofte dan ook des Heeren volk zoo volmaakt vertrouwt, dat zij ook hier in dezen zegezang dezelve aanhalen, en hunne zekere verwachting omtrent de vervulling derzelve uitdrukken. Voorts schijnt ook hier in het laatste gedeelte van vs. 22 een enkel persoon bedoeld te worden, die de voornaamste tegenstander van God en Zijn volk, het opperhoofd der overigen zijn zal (men vergelijk hierbij Ps. CX: 6b).

Het nog overig gedeelte van den zegezing is nu voorts klaar genoeg, en zal geene wijdloopige verklaring behoeven; het zal genoeg zijn de hoofdzaken er van aan te wijzen. Eerst schilderen zij met levendige trekken den vrolijken optocht zelve af, met welken thans de stammen naar Sion waren opgetrokken en aldaar tot lof van God verzameld, vermengd met opwekking om God te prijzen, vs. 25—28; in welk tafereel de bijzondere vermelding der vier stammen, Benjamin, Juda, Zebulon en Naphthali, vooral opmerkelijk is; doch waarom dit geschiedde, zal de toekomst ophelderen. Hierop volgt eene bede, om de verdere voleindiging van het heil, door God aan Zijn volk thans geschonken, en om de volkomene verdelging der vijanden, gepaard met eene voorzegging van de ophanden zijnde toevloeiing veler volken naar den tempel te Jeruzalem, om God wegens Zijne groote daden te prijzen en Hem, als den oppersten Koning, hulde aan te bieden, vs. 29—32; waarop eene opwekking volgt aan alle koninkrijken der aarde, om Gods lof te zingen, en alles met eene verheffing van Gods geduchte magt en sterkte wordt besloten, vs. 33 — 36.

De bijzonderheden, welke wij uit dezen Psalm wegens den laatsten strijd des Heeren tegen Zijne vijanden leeren, en waarvan sommige ons reeds uit de Openbaring bekend zijn, andere nog iets bijzonders bevatten, doch echter met de eerste uitnemend wel strooken, hebben wij meestal in de verklaring reeds uitvoerig voorgesteld. Zij komen hierop neder. Vooreerst, des Heeren volk zal eenen geruimen tijd uit hun land verdreven en voor een gedeelte in eene woestijn, als in eene veilige schuilplaats, tegen de woede hunner vijanden geborgen zijn, en aldaar door Gods bijzondere liefdezorg verkwikt en onderhouden worden. Ten tweede, God zal daar, in die woestijn, het allereerste opstaan, Zijne heerlijkheid op eene krachtige wijze vertoonen, en voor het aangezicht Zijns volks, tot hunne redding en de verdelging hunner vijanden, uittrekken. Ten derde, God zal hierin trapswijze te werk gaan, en Zijn volk eerst in hun land terugvoeren, en eene groote nederlaag aan Zijne vijanden toebrengen; doch dezen zullen in het eerste nog eenige magt behouden, en bijzonder het hooge gebergte Bazan en eenige sterke plaatsen aan de Middellandsche zee blijven bezetten, en vandaar des Heeren volk trotseren. Doch ten vierde, ook vandaar zullen zij verdreven en volkomen verdelgd worden. En dit zal eindelijk met de toevloeiing veler volken naar den tempel te Jeruzalem, om God wegens de overwinning over Zijne vijanden te prijzen en Hem als hunnen oppersten Koning te huldigen, achtervolgd worden. Hierbij kan men nog voegen, dat, volgens vs. 22, waarschijnlijk een bijzonder tegenstander en vijand Gods het hoofd van al de overige zijn zal, en uit vs. 6, 7 kan besloten worden, dat zij, behalve hunne vijandschap tegen en bestrijding van God, zich ook door allerlei onregt, geweld en verdrukking der weerloozen, zullen onderscheiden.

Eindelijk moeten wij hier nog kortelijk stilstaan bij Ps. CXVIII. *Looft den Heere, want Hij is goed, want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid*, enz. Het komt mij niet onwaarschijnlijk voor, dat ook deze Psalm op de laatste toekomst betrekking heeft, en moet aangemerkt worden als een loflied van des Messias verdrukte vrienden, voor de uitredding uit de magt hunner vijanden, hun door den Heere bezorgd; en liefst zou ik hetzelfde toepasselijk maken op die afzonderlijke vrienden van den Heere, welke, zoo als wij in onze *Proeve over de Openbaring* ⁽¹²⁾ gezien hebben, op

---

¹² Zie aldaar, bladz. 76, 86, en *Nadere Opheldering*: bladz. 123 en 130.

de aarde nog zullen verstrooid zijn en zware vervolgingen zullen te lijden hebben, waarbij zelfs zeer velen hunner zullen omkomen. Dit is misschien de reden, dat doorgaans in dit lied slechts één persoon in het enkelvoudige spreekt, omdat namelijk ieder van deze vrienden van Jezus, voor zich zelven had te lijden gehad, en dus ieder afzonderlijk Gods beveiligende en reddende liefde had te prijzen. Wij moeten ons dan verbeelden, deze geheele menigte van des Messias verdrukte, doch nu verlostte vrienden, na de verkregene uitredding en de verdelging der vijanden, naar Jeruzalem te zijn opgekomen, naar den tempel op te gaan, schoon wel met elkander, doch echter ieder voor zich zelven dit lied te zingen.

Eerst maken zij dan hiermede den aanvang, dat zij een ieder opwekken om God te prijzen, en wel allereerst Israël en deszelfs Priesteren, en vervolgens ook allen (uit allerlei volken), die den Heere vreezen, vs. 1 — 4. Hierop beschrijven zij ieder voor zich zelven de hulp, aan hen in de benaauwdheid door den Heere bewezen, en vermelden daarin Zijnen lof, vs. 5—9. Vervolgens beschrijven zij op dezelfde wijze dezen strijd en de zwaarheid van denzelve nader, daarbij tevens de hulp des Heeren, die, naarmate de strijd zwaarder was, ook tevens grooter bleek te wezen, vermeldende en roemende, vs. 10—13. Zij gaan als in zegepraal voort, roemen nogmaals des Heeren hulp met eene verheffing van blijdschap, vs. 14, vermelden de vreugde, die thans in alle woningen der vromen werd vernomen, vs. 15, en komen al weder tot het voorwerp hunner blijdschap en hunnes lofs terug, namelijk hunnen strijd en nu bekomene zegepraal, dezelve tegen elkander overstellende en daarin des Heeren magt en grootheid verheffende, vs. 16 — 18. Wanneer men zich dit loflied voorstelt als zullende gezongen worden in eenen plegtigen optogt naar den Tempel, dan moet men nu bij vs. 19, zich de lofzingerende menigte verbeelden, als genaderd tot vóór het heiligdom, en de daar binnen zijnde Priesters opwekkende, om de deuren van den tempel voor hen te openen, om daardoor met al het regtvaardige volk in te gaan, om des Heeren lof nog plegtiger aldaar te melden, vs. 19—21. Hierop vermelden zij de verheffing van den Messias en Zijn koninkrijk, (door hen voorgesteld onder het zinnebeeld van eenen verworpenen steen, die tot een hoofdhoeksteen was geworden), niettegenstaande den tegenstand zelfs der grooten en voornamen en van de hoofden des volks, (hier onder het zinnebeeld van de bouwlieden bedoeld), en prijzen daarin des Heeren beleid en magt, vs. 22, 23. Zij wekken al verder elkander tot blijdschap en lof des Heeren op, en smeeken tevens des Heeren heil en voorspoed af, vs. 24, 25. Eindelijk wordt de Messias zelf, tot hen komende, door hen met zegening en lof ontvangen: de een wekt den ander op om God te prijzen, en alle vereenigen zich te zamen in den algemeenen lof des Heeren, vs. 26—29.

Zoo vleit zich, dunkt mij, ook deze Psalm uitnemend wel in de nog aanstaande toekomst. Jezus zelf schijnt denzelve daarop toe te passen, wanneer Hij Matth. XXIII: 29 het 26e vers van dezen Psalm aanhaalt en tot de Joden zegt, dat zij Hem niet meer zien zouden, vóór zij zouden zeggen: «gezegend is Hij, Die komt in den naam des Heeren!» Hiermede heeft Hij zeker het oog op Zijne wederkomst en op de bekeering der Joden in het laatste der wereld. Hij vooronderstelt dus, dat deze woorden uit Psalm CXVIII, ten dien tijde zullen gezongen worden en de zich bekeerende Joden daarmede van harte instemmen. Doch tegen deze gedachte zou men eene tegenwerping kunnen ontleenen, dat in het Nieuwe Testament, vs. 22, *De*

steen, enz. aldaar op de verwerping van den Messias door de Joden en Zijne daaropgevolgde verhooging schijnt te worden toegepast: dan men merke hierbij op, dat de woorden van dit vers eene algemeene waarheid in zich bevatten, die gedurende het geheele tijdperk des Nieuwen Testaments waar is. Aldaar hebben de bouwlieden, de grooten, de voornamen, de hoofden des volks, zich tegen den Messias en Zijn rijk aangekant, doch hetzelfde wordt daartegen gedurig beveiligd, bewaard en meer en meer verhoogd. Voornamelijk had dit plaats, eerst bij de verwerping van Jezus' persoon door de Joden, en Zijne daarop gevolgde verhooging: nog eens zal het in eenen bijzonderen nadruk plaats hebben, kort voor Jezus' laatste toekomst, wanneer zich alles tegen Hem en Zijn koninkrijk en volk zal aankanten, doch hetzelfde wonderdadig gered, en in kracht verhoogd zal worden, en voor eeuwig boven alle koninkrijken verheven: dus mogten, ja, Jezus en Zijne Apostelen deze woorden in de toenmalige omstandigheden gebruiken en daarop toepassen, waarin dit ook reeds aanvankelijk plaats had; schoon dezelve toch eigenlijk in het verband van dezen Psalm, geschikt zijn om door des Heeren volkomen verlost volk gezongen te worden, en daarmede in een kort bestek de geheele geschiedenis van den Messias en Zijn koninkrijk, ten opzichte van deszelfs verwerping en verhooging, maar bijzonder ook de geschiedenis van hetzelfde in dien laatsten tijd, waarin die verwerping ten hoogsten top geklommen, maar tevens de verhooging nu geheel voleindigd zou zijn, af te schetsen en daarin God te prijzen.

Wij vinden dan ook in dit lied klaar voorondersteld, dat kort vóór de volkomene vestiging van des Messias koninkrijk op aarde, een zware strijd zal plaats hebben, daardoor veroorzaakt, dat alle Zijne vijanden zich tegen Zijn rijk en volk zullen aankanten en vereenigen, om, ware het mogelijk, dit rijk van de aarde te verdelgen, in welken strijd althans velen van Zijn volk in de uiterste engten en benaauwdheid, en Zijn rijksg gebied in het grootste gevaar, om van de aarde te worden verbannen, zal gebracht worden; doch waarvan de uitkomst zal zijn, dat de vrienden van den Messias eene volkomene overwinning over alle vijanden verkrijgen, en Zijn rijksg gebied volkomen gevestigd zien zullen, bij welke gebeurtenis eene algemeene vreugde de woningen der vromen zal vervullen, terwijl des Messias getrouwe onderdanen Hem openlijk als hunnen Koning zullen huldigen, en God voor de geschonkene verlossing zullen verheerlijken.

En wanneer wij opmerken, hoe in het begin van den Psalm Israël en de Priesters worden aangesproken, en dat vs. 20 duidelijk van een ingaan in den tempel, en vs. 27, van offerhanden wordt melding gemaakt, zoo mogen wij hieruit besluiten, dat tenzelfden tijde het volk Israël wederom Gods bijzonder volk zijn zal, de Priesters hersteld en de tempel- en offerdienst op nieuw ingerigt zijn zullen.

Behalve deze drie laatst behandelde Psalmen, zijn er nog eenige andere liederen, die, naar mijn oordeel, op het een of ander gedeelte dezer nog toekomstige gebeurtenissen betrekking hebben; doch, daar uit dezelve niet veel nieuwe bijzonderheden betrekkelijk de nog aanstaande toekomst, zijn af te leiden, welke wij niet reeds uit de behandelde hebben leeren kennen, zoo acht ik het onnoodig, om bij ieder derzelve in het bijzonder stil te staan, en zal mij tevreden houden met dezelve slechts kortelijk op te geven.

Vooreerst behooren hier Ps. XLIV, LXXIV en LXXIX, welke wel regtstreeks schijnen hunne betrekking te hebben tot de vervolging van de ware godsdienst door Antiochus Epiphanes, aan de dichters der Psalmen reeds eeuwen te voren in een profetisch vooruitzicht vertoond, maar bevatten echter ook veel, hetwelk deze liederen in de nog toekomende vervolging van des Heeren volk, bijzonder bij de vernieuwde inneming en overheering van Jeruzalem, bruikbaar maakt, gelijk ook in het geheel, zoo als ik in het vervolg nog nader zal aanmerken, die vervolging door Antiochus Epiphanes, een voorbeeld is van die nog toekomstige vervolging. Alle drie deze Psalmen hebben klaar hunne betrekking tot een tijdpunt, waarin het volk des Heeren zucht onder de magt van hunne vijanden, zóó zelfs, dat Jeruzalem door dezelve is ingenomen, een tijdpunt, dat niets gemeens heeft met de verwoesting van Jeruzalem door de Babyloniërs of Romeinen, dewijl er klaarblijkelijk, niet van een oordeel wegens de zonde, maar van eene verdrukking wegens de ware godsdienst en van eenen vijand, die het op al wat heilig was, gemunt had, gesproken wordt, (zie b. v. Ps. XLIV: 18—23; LXXIV: 4 en vervolgens; LXXIX: 2); een tijdpunt van groote benaauwdheid, waarin geweldenarij, onregt en verdrukking het geheele land vervullen, vele van des Heeren vrienden om hunne getrouwe aankleving aan Zijne dienst, ter dood gebracht worden en de vijanden hunne heiligschendende woede ten hoogsten toppunt drijven zouden.

Daarentegen wordt de veiligheid der bijzonder bevoorregten, die zich in dezen benaauwdten tijd in de voor de vijanden onverwinnelijke woning des Heeren, op Sion bevinden zullen, en tevens de haastige verdelging der vijanden bezongen, Ps. XLVI.

Eindelijk wordt Ps. XLVIII en LXXVI der vijanden plotselinge nederlaag en de daarop volgende altijddurende veiligheid van Jeruzalem vermeld, terwijl Ps. CXLVIII en CXLIX ook almede lofliederen schijnen te zijn, welke, na die toekomende overwinning van des Heeren vijanden, door Zijn gered en verheerlijkt volk, in al derzelve kracht zullen kunnen gebruikt worden.

Aldus hebben wij dan nu de voornaamste der in den bundel der Psalmen begrepene profetische liederen, welke op de nog aanstaande toekomst betrekking hebben, genoegzaam overwogen: misschien zijn er echter nog eenige, die bij eene aandachtige overweging zouden bevonden worden hiertoe te behooren; doch de beschouwde kwamen mij de klaarste voor, en zijn ook tot mijn oogmerk genoegzaam.

Dewijl ik, na de overweging van elken Psalm, de hoofdzaak van hetgeen wij uit denzelfden omtrent de nog aanstaande toekomst leeren, telkens heb opgegeven, zoo is het onnoodig dit hier weder te herhalen, maar wij kunnen hiermede onze beschouwing der profetische liederen des Ouden Testaments, en daarmede dit Hoofdstuk eindigen.

* * * * *